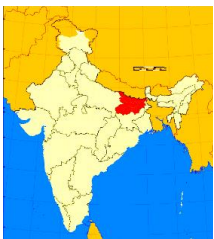

GOBIND MARG

THE MONTHLY BULLETIN OF
GURDWARA SRI GURU SINGH SABHA – HOUNSLOW

JANUARY 2024 – VOL XXXI   ISSUE 1

Birthplace of Guru Gobind Singh ji, this sacred holy shrine, second of the five Takhts of the Sikh Panth, is the magnificent Takht Sri Harmandar ji Patna Sahib, in district Patna (Bihar), where Guru Sahib was born in 1666 and spent his childhood days to age four. Some relics of Guru Sahib are preserved in this shrine, including his childhood pangurha or cradle, four iron arrows, the Master's sacred sword and a pair of his sandals.

PROGRAMME

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha Hounslow

Monday – Saturday (Exc Tuesday)		Tuesday		Sunday	
4:00 AM	Parkash	4:00 AM	Parkash	4:00 AM	Parkash
5:00 AM	Nitnem	5:00 AM	Nitnem	5:00 AM	Nitnem
6:00 AM	Simran	6:00 AM	Simran	6:00 AM	Simran
6:30 AM	Asa Di Var	6:30 AM	Asa Di Var	6:30 AM	Asa Di Var
7:45 AM	Ardaas	7:45 AM	Ardaas	7:45 AM	Ardaas
10:00 AM	Kirtan	10:00 AM	Kirtan	8:00 AM	Akhand Paath/Sehaj Paath Bhog Sukhmani Sahib
10:45 AM	Katha	10:30 AM	Katha	9:00 AM	Kirtan
11:30 AM	Ardaas	11:30 AM	Sukhmani Sahib Path	9:45 AM	Ardaas
		12:15 PM	Ladies Kirtan	10:00 AM	Youth Kirtan
		2:00 PM	Ardaas	11:00 AM	Kirtan
				12:00 PM	Katha
				1:00 PM	Kirtan
				2:00 PM	Ardaas
EVENING		EVENING		EVENING	
6:00 PM	Rehraas	6:00 PM	Rehraas	6:00 PM	Rehraas
6:30 PM	Kirtan	6:30 PM	Kirtan	6:30 PM	Kirtan
7:00 PM	Katha	7:00 PM	Katha	7:00 PM	Katha
7:30 PM	Ardaas	7:30 PM	Ardaas	7:30 PM	Ardaas
8:00 PM	Sukhasan	8:00 PM	Sukhasan	8:00 PM	Sukhasan

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

GURDWARA SRI GURU SINGH SABHA

Alice Way, Hanworth Road, Hounslow, Middlesex, TW3 3UD

Enquiries: **020 8577 2793** Email: khalsa@sgss.org Website: www.sgss.org

Registered No. 75990 as a place of worship under the Worship Registration Act 1855

Registered Charity No. 83314

Inland Revenue Ref. CC 15570

Note: All views expressed in this bulletin are those of the authors, and not necessarily of GSGSS Hounslow.

DAILY OPENING TIMES:

Gurdwara: 4:00am to 8:00pm

Main Office: 10:00am to 5:00pm

Matrimonial: 10:00am to 1:00pm. Closed Bank Holidays.

Contact via email marriages@sgss.org

January 2024

Important Lunar Days	Event	Nanakshahi Days	
		January ਪੋਹ/ ਮਾਘ	February ਮਾਘ/ ਫੱਗਣ
Sangrand ਸੰਗਰਾਂਦ	New Month Starts	13	12
Mussia ਮੱਸਿਆ	Dark Moon	11	9
Puranmashi ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	Full Moon	25	24
Prakash/ Avtar (Birthday) Gurpurb, Gurgaddi, Shaheedi (Martyrdom), Jyoti Jot/ Barsi			
Sri Guru Gobind Singh ji	Prakash	5	
Gur Har Rai Sahib ji	Prakash	31	
Historical Dates - Events & Festivals			
Sahibzada Ajit Singh ji	Birthday		11
Shahidi Saka Nankana Sahib	Shahidi Saka		21
Baba Deep Singh ji	Birthday	14	

Dear Sangat Jee – WaheGuru Ji Ka Khalsa; WaheGuru Ji Ki Fateh!

On behalf of our Gurdwara I wish every one of you the very best for the New Year, 2024. I also take this opportunity this month to wish everyone our heartiest Congratulations on the Gurmurb of Guru Gobind Singh ji on 5th January 2024, and the Gurmurb of Guru Har Rai ji on 31st January.

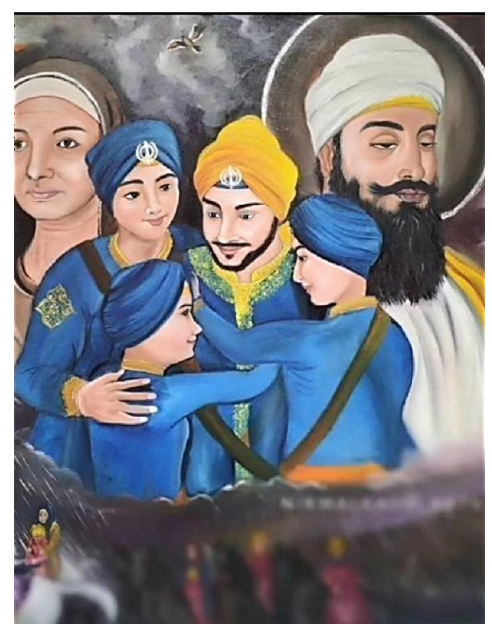
Akhand Paths were held during the last two months to commemorate the shaheeds during Maghar and Poh, overlapping with the Nov and Dec months:

Periods of Supreme Sacrifice, which are still fresh in our minds as we recall the ultimate sacrifice of the sacred family - Shaheedi of Guru Gobind Singh ji's Father, Mother and all the four Sahibzadeh.

Guru Tegh Bahadur ji laid his life for Humanity – for freedom to worship, equality and righteousness - along with the three Gursikhs, brothers Bhai Mati & Sati Das, and Bhai Dayal Das.

We recall the ultimate sacrifice of all the four Sons of Guru Gobind Singh ji: Sahibzadeh Ajit Singh ji, Jujhar Singh ji, Zorawar Singh ji and Fateh Singh ji, as well as Guru Sahib's mother, Mata Gujran Kaur ji – who all gave their lives fearlessly in defence of the Sikh faith. May we never forget the lessons of our young history that give us the strength to always stand for justice, as well as tolerance. Akhand Paths were held during these days.

Programme by Dhadi Jatha Bibi Beant Kaur Khalsa was held on 24th December, followed by a full programme on the New Year's Eve and a complete day programme on New Year's Day.

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha Hounslow

It is with great regret that we announce the sad demise of our ex- Vice President, **Mr Kirpa Singh Nannar**.

He passed away peacefully at home on Saturday, 23rd December 2023.

Members of the Gurdwara Chaplaincy Team held a Sukhmani Sahib Paath followed by Kirtan and refreshments at the West Middlesex University Hospital on Friday, 8th December for the patients and staff. Anyone interested in joining this team please contact the office now, as further trainings will be held in the New Year.

Event Bookings: During December, the services performed were:

• Weddings	4	• School Visits	10
• Sukhmani Sahib Path/Kirtan	14	• Funerals	7
• Sehaj Path/Akhand Path	17	• Trips	None

To enable us to continue supporting the sangat, we are happy to discuss your needs.

Land Acquisition: Ongoing updates from the Lanlord for the adjoining land can be obtained by contacting khalsa@sgss.org. We seek your support to help raise funds to secure the land; this can be done in any one of three ways:

By Cheque: Payable to Sri Guru Singh Sabha Hounslow and posted/delivered to Gurdwara Sri Guru Singh Sabha, Alice Way, Hounslow, TW3 3UD

Online: Donations can be made online at www.sgss.org/donate

BACS: Barclays Bank, Sort code 20 96 55 and Account No. 00859095.

Health & Safety: To help manage Covid-19 risk to ourselves and others, the Gurdwara strongly advises that everyone should continue to follow the Government guidelines to keep yourselves and your loved ones safe. Whenever possible please observe social distancing, wear face covering and wash hands frequently.

Show Your Gratitude: Donations to the Gurdwara to help run the Sangat services are always gratefully received. Please donate by any one of the above ways, by cheque, online or BACS.

The Anand Sahib (song of Eternal Bliss) is a sublime Bani of the third Nanak, Guru Amar Das ji. It is written in Raag Ramkali and starts on Ang 917 of Sri Guru Granth Sahib ji.

The Anand Sahib Bani is chanted at many religious ceremonies such as child naming and marriages, and often after the Kirtan Seva.

Guru Amar Das ji –
Baoli Sahib, Goindwal

This month we read the next three Pauries, **34 - 36**.

#	ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅੰਨੰਦੁ	Glossary	Contextual Meaning
1	ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭ ਆਗਮੁ ਸੁਣਿਆ ॥	ਚਾਉ ਪ੍ਰਭ ਆਗਮੁ	ਆਨੰਦ। ਪ੍ਰਭੁ ਦਾ ਆਉਣਾ।
2	ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਉ ਸਖੀ ਗਿਹੁ ਮੰਦਰੁ ਬਣਿਆ ॥	ਮੰਗਲੁ ਸਖੀ ਗਿਹੁ ਮੰਦਰੁ	ਖੁਸ਼ੀ (ਪ੍ਰਭੁ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ) ਦਾ ਗੀਤ। ਹੇ ਸਖੀ! ਹੇ ਜਿੰਦੇ! ਹਿਰਦਾ-ਘਰ। ਪ੍ਰਭੁ ਦਾ ਨਿਵਾਸ-ਅਸਥਾਨ।
3	ਹਰਿ ਗਾਉ ਮੰਗਲੁ ਨਿਤ ਸਖੀਏ ਸੋਗੁ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪਏ ॥	ਨ ਵਿਆਪਏ	ਨਹੀਂ ਵਿਆਪਦਾ, ਆਪਣਾ ਦਬਾਉ ਨਹੀਂ ਪਾਂਦਾ।
4	ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਰੇ ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਜਾਪਏ ॥	ਸਭਾਰੇ ਜਾਪਏ	ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ। ਦਿੱਸ ਪਿਆ ਹੈ।
5	ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਾਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਗੇ ॥	ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ	ਇਕ-ਰਸ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਾਹੀਂ।
6	ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੇ ॥੩੪॥	ਜੋਗੇ	ਸਮਰੱਥ।
7	ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇ ਕੈ ਕਿਆ ਤੁਧੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥	ਕਿਆ ਕਰਮ	ਕੇਹੜੇ ਕੰਮ? ਹੋਰ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹੀ।
8	ਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ਤੁਧੁ ਸਰੀਰਾ ਜਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥		
9	ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ ਸੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਨ ਵਸਾਇਆ ॥	ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ ਮਨਿ	ਜਿਸ ਹਰੀ ਨੇ। ਤੈਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਮਨ ਵਿਚ।
10	ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਿਆ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥	ਮੰਨਿ	ਮਨ ਵਿਚ।
11	ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਆ ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੩੫॥	ਜਿਨਿ ਪਰਵਾਣੁ	ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ। ਕਬੂਲ, ਸਫਲ।
12	ਏ ਨੇਤ੍ਰੁ ਮੇਰਿਹੇ ਹਰਿ ਤੁਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ॥	ਨੇਤ੍ਰੁ ਜੋਤਿ	ਅੱਖਾਂ। ਰੋਸ਼ਨੀ।
13	ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ਨਦਰੀ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥	ਨਿਹਾਲਿਆ ਨਦਰੀ	ਨਿਹਾਲੇ, ਵੇਖੇ। ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ।
14	ਏਹੁ ਵਿਸੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤੁਮ ਦੇਖਦੇ ਏਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥	ਵਿਸੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ	ਵਿਸ਼ੁ, ਸਾਰਾ। ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ।

15	ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿਆ ਜਾ ਵੇਖਾ ਹਰਿ ਇਕੁ ਹੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥		
16	ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹਿ ਨੇਤ੍ਰ ਅੰਧ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੋਈ ॥੩੬॥	ਅੰਧ ਸੇ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ	ਅੰਨ੍ਹੇ। ਸਨ। (ਦਿਵਜ) ਚਮਕੀਲੀ, ਰੋਸ਼ਨ। ਨਜ਼ਰ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ

1	ਆਪਣੀ ਹਿਰਦੇ-ਸੇਜ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਦਾ ਆਉਣਾ ਮੈਂ ਸੁਣ ਲਿਆ ਹੈ (ਮੈਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਆ ਵੱਸਿਆ ਹੈ ਹੁਣ) ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।
2	ਹੇ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੇ! ਮੇਰਾ ਇਹ ਹਿਰਦਾ-ਘਰ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਤੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ-ਅਸਥਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾ।
3	ਹੇ ਜਿੰਦੇ! ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾਂਦੀ ਰਹੁ, (ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ (ਆਪਣਾ) ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ।
4	ਉਹ ਦਿਨ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ (ਮੱਥਾ) ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਟਿਕੇ, ਪਿਆਰਾ ਪਤੀ-ਪ੍ਰਭੂ (ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ) ਦਿੱਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
5	ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਇਕ-ਰਸ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਰੌ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ-ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਦਾ ਹੈ।
6	ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ – (ਹੇ ਜਿੰਦੇ! ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾ) ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਪਿਆ ਹੈ। 34।
ਭਾਵ:	ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਤਦੋਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਪਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
7	ਹੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ! ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਤੂੰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।
8	ਜਦੋਂ ਦਾ ਤੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈਂ, ਤੂੰ (ਪ੍ਰਭੂ-ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ) ਹੋਰ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।
9	ਜਿਸ ਹਰੀ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸਾਇਆ (ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ)।
10	ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੂਰਬਲੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਉੱਘੜਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਸਦਾ ਹੈ (ਉਹੀ ਹਰੀ-ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਜੁੜਦਾ ਹੈ)।
11	ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ – ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਤ ਜੋੜ ਲਿਆ, (ਉਸ ਦਾ) ਇਹ ਸਰੀਰ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਉਹ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ)। 35।
ਭਾਵ:	ਪਿਛਲੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ਮੁੜ ਮੁੜ ਉਹੋ ਜਿਸੇ ਕਰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪਰਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲੇ? ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
12	ਹੇ ਮੇਰੀਓ ਅੱਖੀਓ! ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ (ਆਪਣੀ) ਜੋਤਿ ਟਿਕਾਈ ਹੈ (ਤਾਹੀਏਂ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਣ-ਜੋਗੀਆਂ ਹੋ)।
13	ਜਿੱਧਰ ਤੱਕੋ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਹੀ ਦੀਦਾਰ ਕਰੋ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਹਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖੋ।
14	(ਹੇ ਅੱਖੀਓ!) ਇਹ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹੋ, ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।
15	ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਪਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਜਦੋਂ (ਚੁਫੇਰੇ) ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਹਰ ਥਾਂ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

16	ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ- (ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਇਹ ਅੱਖੀਆਂ (ਅਸਲ ਵਿਚ) ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਆਈ (ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗਾ। ਇਹੀ ਦੀਦਾਰ ਆਨੰਦ-ਮੂਲ ਹੈ) । 36।
ਭਾਵ:	ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮਨੁੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੈਰ-ਭਾਵ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ, ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੇਰ-ਤੇਰ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੇਰ-ਤੇਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁਲ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ਆਨੰਦ ਦਾ ਮੂਲ।

English Rendition

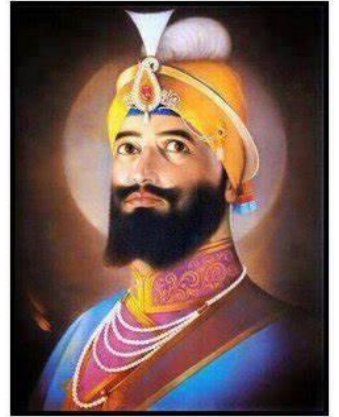
1	My mind has become joyful, hearing of Pramatra's coming into my being.
2	Sing the songs of joy to welcome the Lord, O my companions; my inner household has become the Lord's Mansion.
3	Sing continually the songs of joy to welcome the Lord, O my life, and sorrow and suffering will not afflict you.
4	Blessed is that day, when I am attached to the Guru's feet and can meditate on my Husband Lord.
5	I have come to know the unstruck sound current and the Word of the Guru's Shabad; I enjoy the sublime essence of the Lord, the Lord's Naam.
6	Says Nanak, God Himself has met me; He is the Doer, the Cause of causes. 34
7	O my body, since you have been born into this world, you have been busy in performing various other tasks.
8	Since coming into this world the actions have you committed, O my body, have been those others (than the Lord's Naam Simran).
9	The Lord who formed your form – you have not enshrined that Lord in your mind.
10	By Guru's Grace, the Lord abides within the mind for those whose pre-ordained destiny is fulfilled, and they experience Naam Simran.
11	Says Nanak, this body is adorned and honoured, when one's consciousness is focused on the True Guru. 35
12	O my eyes, the Lord has infused His Light into you; that is why you are able to see.
13	Wherever you see, experience the Lord; See Him in all, do not imagine anyone as only a total stranger.
14	O my eyes, this whole world that you see is an image of the Lord; only an image of the Lord is ever seen.
15	By Guru's Grace, I understand, and I see only the One Lord; there is no one except the Lord.
16	Says Nanak, these eyes were really blind before experiencing the Lord; but since meeting the True Guru, they have ecstatically become all-seeing. 36

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਰਕਾਸ਼ ੨੨ ਦਸੰਬਰ ੧੬੬੬ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ (ਬਿਹਾਰ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ੫ ਸਾਲ ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਜਰੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਸਾਮ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਭੀ ਪੰਜਾਬ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਏਥੇ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਆਪ ਜਿਥੇ ਭੀ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦੀਆਂ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇਣ, ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ, ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰਖਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਦਲਾ ਆਉਣਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ।

ਮੁਗਲ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਇਹ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਟੜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੇ ਨਾ ਮੰਨਣ ਤਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਕਮ ਨੇ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਭਾਵ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਚਾਵਣ ਲਈ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਥਾਪ ਕੇ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਤਾਇਆ ਜਿਥੇ ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੇ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਜਾ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦਿਆਂ ਹਥੋਂ ਅਤੀ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਭੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਚਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਅਜੇਹੀ ਕੌਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਖਲਾਫ ੩ ਵਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਸਨ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਹਿੰਦੂਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੁੱਸੇ ਹੋਏ ਮੀਣੇ ਭਾਵ ਪਿਰਥੀਏ, ਰਾਮਰਾਈਏ, ਧੀਰਮੱਲੀਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਢੀ ਘਰਾਣੇ। ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਸੀ। ਫਿਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜੇਹੀ ਕੌਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ, ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ ਤਰਸ ਤੇ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੇ ਹਥ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜੋ ਲੁਕ ਛੁਪ ਨਾ ਸਕਣ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਤੇਜ ਪਰਤਾਪ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਣ ਲਗਾ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੋਭਾ ਹੋਣ ਲਗੀ। ਸਨ ੧੬੯੯ ਦੀ ਵਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮਰਤ ਛਕਾ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਬਣਾਇਆ।

ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਡਰ ਪੈਣ ਲਗਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਛੇੜ ਛਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਜੰਗਾਂ ਭੰਗਾਣੀ, ਨਦੌਣ, ਗੁਲੇਰ, ਅਨੰਦਪੁਰ, ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤੇਹਿ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਹੰਦ ਵਿਖੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਪੁਜੇ ਤੇ ਉਥੇ ਆਪ ਨੇ ਕੋਈ ਇਕ ਸਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਖਾਈ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵਲ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੰਤ ਆਪ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਥੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ੨ ਪਠਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁਰਾ ਪੇਟ ਵਿਚ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਤਿਕ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਪ ੭ ਅਕਤੂਬਰ ੧੭੦੮ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ।

ਨਾ ਕਹੂੰ ਅਬ ਕੀ, ਨਾ ਕਹੂੰ ਤਬ ਕੀ, ਅਗਰ ਨਾ ਹੋਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੱਤ ਹੋਤੀ ਸਭ ਕੀ। (ਬਾਬਾ ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ)

As non-Sikh writers see him...

Here are some brief opinions of renowned historians:

1. Sadhu T.L. Waswani - In his book 'Sikh Sanctuary'

T.L. Waswani writes: "Guru Gobind Singh has a multi-fold Personality. He had 'Honeyed Humility of Guru Nanak Dev, 'Lamb-like virtue' of Jesus; spiritual wisdom of Mahatma Budh, Bubbling energy of Hazrat Mohammed, Sun-kissed Glory of Lord Krishna, Abiding Discipline like Sri Ram Chandar and Royal Glamour of a king.

2. **Swami Maheshwra Nand**

In his book "Chatur Varna Bharat Sameeksha", he writes that by administering Amrit to people, Guru Ji got rid of evil of caste system in India. He was pioneer of secularism and democracy. His message of human respect and tolerance is as good today as it was important at that time.

3. **Sir Gokal Chand Narang:** 'Sikh Gurus practised what they preached and infused a new spirit among the community thus turned raw iron into steel.

4. **Sir Indu Bhushan Bannerjee** ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ:

ਗਿਦੜੋਂ ਸੇ ਮੈਂ ਸ਼ੇਰ ਬਣਾਉਂ।
ਚਿੜੀਉਂ ਸੇ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ ਤੁੜਾਉਂ।
ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਉਂ।
ਤਭੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਉਂ।

Guru Gobind Singh proved it right when he made the down trodden, life less people combat against injustice tyranny and oppression.

5. J.D. Cunningham: "Thus Gobind Singh turned his disciples into heroes" who could dare the lion in his own den .....

Guru Ji wrote to Aurangzeb:

“ਚੂੰ ਕਾਰ ਅਜ਼ ਹਮਾ ਹੀਲਤੇ ਦਰ ਗੁਜ਼ਸ਼ੱਤ
ਹਲਾਲ ਅਸਤ ਬੁਰਦਨ ਬ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦਸਤ । (ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ)

6. **Swami Viveka Nand:**

Swami Viveka Nand was much impressed by the personality of Guru Gobind Singh. In his lectures he often used to mention the principles of Sikh religion and brave deeds of Guru Ji. He analysed the Amrit Sanchar and its effects and witnessed the ceremony with his own eyes. He realised that it was a very effective leveler of society where all people belonging to high caste or low caste have Amrit from the same vessel and joined Khalsa brotherhood leaving behind their original caste.

7. **Daulat Rai Arya**

In the beginning of last century, Daulat Rai Arya authored a book "Sahib-i-Kamal Guru Gobind Singh" and paid a wonderful tribute to Guru Ji. The whole of book is very interesting but only one quotation can be appended here:

“ਹਿੰਦੂ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਸਨ .... ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਦਾ ਖੂਨ ਪਾ ਕੇ ਕਸ਼ਤਰੀਪੁਣੇ ਦੀ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਲਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੀਪਕ ਜਲਾਇਆ ਕਿ ਮੁਰਦਾ ਕੌਮ ਜੀਵਨ ਰੰਗਮੰਚ ਵਿਚ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਉਠੀ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਪਕ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ।”

* * * * *

8. **Kartar Singh Ballagan**, a recent Panjabi poet has written some beautiful lines on the power of Amrit:

ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਭਾਰੀ,
ਉਸਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸ਼ਾਨ ਹੋਸੀ,
ਸਵਾ ਲਖ ਨਾਲ ਇਕ ਲੜਾਨ ਵਾਲਾ,
ਕਲਗੀਧਰ ਖੁਦ ਕਿਡਾ ਬਲਵਾਨ ਹੋਸੀ? (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲੱਗਣ)

Sri Guru Har Rai Sahib Ji (1630 -1661)

Jagtar Singh Thethi

Sri Guru Har Rai Sahib was the grandson of the sixth guru, Guru Hargobind Sahib and son of Baba Gurditta ji and Mata Nihal Kaur. He was born at Kiratpur Sahib on 30th January 1630. By nature he was very kind hearted. He always kept his cloak wrapped up, lest he should damage the flowers in the garden. He had an elder brother, namely Dhir Mal who was not selected by Guru Hargobind sahib to be the Guru because he was too involved in worldly affairs. Similarly all the four sons of Guru Hargobind Sahib were surpassed and Har Rai was nominated as the seventh guru on 3rd March 1644, after the demise of Guru Hargobind Sahib.

As per the wishes of his grandfather Guru Sahib kept a contingent of 2,200 cavalry as his personal guard. During his lifetime, he took the most important strategic decision to steer the Sikh community into a period of consolidation, avoiding any major battles.

He used to go on hunting expeditions but notably, instead of killing the animals, he would capture them alive and bring them home to look after them in his sanctuary. It has been remarked that Guru Sahib probably started the earliest known zoo in the world (the oldest, 'Vienna Zoo', in Austria was founded in 1752).

ਗੁਰਿ ਮੈਂ ਰਾਖ ਪਾਲਣਾ ਹੋਏ। ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੁੱਖ ਤੀਨੇ ਨਾ ਕੋਇ॥

Guru Har Rai paid special attention to the propagation of Sikhi. He always urged people to involve themselves in Naam Japna, Sangat Sewa and sharing with the needy. He sent missionaries around the country, such as Suthray Shah to Delhi, Bhagat Bhagwan to the East and Bhai Pheru to Rajasthan.

He organised a high quality dispensary and catered suitable remedies to the Sikhs and even animals. When the Mughal emperor Shah Jehan's eldest son Dara Shikoh became seriously ill, Guru Har Rai sent a herbal medicine which cured him. He also helped him to escape when he was being chased by the army at the behest of Aurangzeb, although he was finally killed by the latter.

Prompted by the opponents and his courtiers, Aurangzeb summoned Guru Har Rai ji to attend his Darbaar. Guru ji was aware of the crookedness of Aurangzeb and wisely sent his son Ram Rai to meet the emperor. Before he left, Ram Rai was instructed by Guru Sahib not to engage in any miracles and not to allow the teachings of the Sikhs to be

compromised in any way. However in sharp contrast to this, Baba Ram Rai at Delhi tried to appease Aurangzeb by showing miracles and twisting the text of Gurbani. It is said he performed more than 52 miracles like bringing a dead goat to life and showing stars in daylight. Worst of all, he compromised Guru Granth Sahib by reading

ਮਿੱਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ as ਮਿੱਟੀ ਬੇਈਮਾਨ ਕੀ

saying that Guru Nanak Dev Ji's bani had been incorrectly written by the scribe. Though he gained Aurangzeb's friendship, his own father Guru Har Rai ji, on learning what his son had done, was deeply hurt. The Guru exclaimed, "Ram Rai was a worthy successor to the Gurgaddi.. Now Ram Rai shall never see my face again." Ram Rai indeed never saw his father again but maintained his friendship with Aurangzeb.

“ਬਡ ਐਸ਼ੁਰਜ ਹੇਠ ਕਰਿ ਫੂਲਾ। ਆਸੈ ਸਤਿਗੁਰ ਉਰ ਤੇ ਭੂਲਾ।।

ਅਬ ਹਮਰੈ ਮੁਖ ਲਾਗੇ ਨਾਹੀ। ਰਹੁ ਆਪ ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਮਾਹੀ।।

ਦਰਸਹਿ ਨਹਿ ਦਰਸਾਵਹਿ ਦਰਸੁਨ। ਕਰਹਿ ਤੁਰਕ ਲਛਮੀ ਜੁ ਸੁਪਰਸਨ।।”

Thus by barring his elder son from Gurgaddi, Guru Har Rai ji maintained the sanctity of Gurgaddi and rose high above the family or closeness of relationship.

Guru Har Rai ji was urging the sangat to welcome their guests even if they appear at very odd time. He preached to the sangat to have faith. Do good deeds. Believe in and live by honest earning. Look after their parents. Life is precious, not to indulge in intoxication. Stay with saadh sangat. He also asked the sangat to share their income with less fortunate people and help them. He nominated his younger son Harkrishan ji and passed the Gurgaddi to him in October 1661, before he left for his heavenly abode at the young age of 31 years.

ਮਿਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ।

Jagtar Singh Thethi

ਬਾਬਾ ਬੁਲਹੇ ਸ਼ਾਹ ਇਕ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਇਕ ਨਦੀ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਗਾਜਰਾਂ ਦਾ ਟੋਕਰਾ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਗਾਜਰਾਂ ਨੂੰ ਹਥ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਚੁਗ ਕੇ ਗਾਜਰਾਂ ਨਾ ਪਉਣ ਦਿੰਦੀ। ਬੁਲਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਈ ਦਿਨ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਚੁਗ ਕੇ ਪਉਣ ਵਾਸਤੇ ਝਗੜਾ ਭੀ ਕਰਦੇ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਅੜੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਆਇਆ ਟੋਕਰੇ ਵਿਚੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗਾਜਰਾਂ ਚੁਗਣ ਲਗ ਪਿਆ। ਟੋਕਰੇ ਵਾਲੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਛ ਨਾ ਕਿਹਾ ਸਗੋਂ ਆਪ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਗੀ। ਬੁਲਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਪੁਛਣ ਲਗਾ। ਔਰਤ ਬੋਲੀ, “ ਬੁਲਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਇਹ ਇਕ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੀਏ, ਉਸ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀਆਂ ਮਿਣਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦੀਆਂ। ਉਸ ਉਪਰ ਸਭ ਕੁਛ ਵਾਰ ਦੇਈ ਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭੇਤ ਜਾਂ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ”

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬੁਲਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਸੋਚਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਅਤੇ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਪਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਲਾ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਲਾ ਉਤਾਰ ਕੇ ਨਦੀ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਹਣ ਲਗਾ “ਧੰਨਵਾਦ, ਬੀਬੀ ਤੇਰਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤਕ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਅਖਾਂ ਖੋਲ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ”

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਦਿਮਾਗੀ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਕਰਨੀਆਂ, ਕਮਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਰਾਮਾਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਜ਼ਰਾ ਵਿਚਾਰੋ: ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵਲੋਂ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਅਦੁੱਤੀ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਂ ਨੇ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਅਤੀ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ। ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ, ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰ ਧਰੀਜੈ। ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥

ਕੇਵਲ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਹੀਂ:

ਮਨੁ ਤਨ ਤੇਰਾ ਧਨੁ ਵੀ ਤੇਰਾ। ਤੂੰ ਠਾਕੁਰ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰਾ॥
ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭੁ ਰਾਸਿ ਤੁਮਾਰੀ। ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ਗੋਪਾਲਾ ਜੀਉ॥

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਆਪ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਤੇ ਵਰਤਿਆ। ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ:-

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ। ਖਾਲਸੇ ਮਹਿ ਹਉ ਕਰੇ ਨਿਵਾਸ॥
ਮੈਂ ਖਾਲਸੇ ਕਾ, ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ। ਓਤਪੋਤ ਸਾਗਰ ਬੁੰਦ ਰੋ॥

ਸੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਡਿੱਗੀ-ਢੱਠੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਚੁਕਿਆ ਤੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾ ਕੇ ਸੰਤ ਸਿੱਖ, ਸੂਰਮੇ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਗਏ। ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ਪਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੁਚੱਜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਜੁਝਾਰੂ ਸੂਰਮੇ ਕੇਵਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਚੇਤਨਤਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਗੁਣ ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਅੰਦਰ ਹਰੀ ਨਾਮ ਦਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦਾ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪ ਹੀ ਸੁਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ:-

ਧੰਨ ਜੀਓ ਤਿਹ ਕੋ ਜਗ ਮੈਂ, ਮੁਖਿ ਤੇ ਹਰਿ ਚਿਤ ਮੈਂ ਜੁਧੁ ਬਿਚਾਰੇ॥

ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਇਸ ਉਲਝਾਅ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਤੇ ਸੁਲਝਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਕ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਾਏ ਸਗੋਂ ਸੱਚਾਈ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸੀਸ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ, ਤੰਬੂ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਪੰਜਾਂ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ। ਕਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਤਾਂ ਬੱਕਰੇ ਵੱਢੇ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਝਟਕਾ ਸਿੱਖ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੋ ਤੁਛ ਬੁਧੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤਾਂ ਭੰਬਲ-ਭੂਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਇਹੋ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਭੇਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਹਾਂ ਭੇਦ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ? ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ

ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਮਰਥ ਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਇਕ ਸੀ। ਉਹ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਸਨ। ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਲਲਕਾਰਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਾਮਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹੋਵੇ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਾਰਤਾ ਕਈ ਸਿਆਣਿਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਲਾਜ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਬਟਾਲੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਬਖਸ਼ੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿਲ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਅਬੁਲਤਰਾਨੀ ਨਾਮ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਸੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਭੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਸੀ। 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਦਿਵਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਜ਼ੂਮ ਵਿਚ ਪੈਂਤੀ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੜਕਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੇ “ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ” - ਤਤਕਾਲ ਦਇਆ ਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸੀਸ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੀਸ ਵੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਲਾ-ਮਿਲਾ ਸੀਸ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਏ। ਪੰਜਾਂ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਪੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਫੇਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਅਬਿਹਿਆਤ (ਜੀਵਨ ਜਲ ਭਾਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਬਣ ਗਿਆ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਦਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਲ ਬੈਠ ਕੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ, ਸਿਰ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਛਿੜਕਿਆ ਤੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ: “ਬੋਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ” ਦਇਆ ਰਾਮ ਢੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, “ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ” ਇਹ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਫਤਹਿ ਦਾ ਆਦਿ ਆਰੰਭ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤੰਬੂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਜਾਇਆ। ਗਾਤਰੇ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਪਹਿਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਧਾਰੇ।

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਏ। ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਚਲ ਪਈ - ਪੰਜਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਵਸੋਂ ਹੋਈ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਥਾਪੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਨਿਰਮਲ, ਨਿਰਅੰਜਨ, ਨਿਰਵੈਰ, ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੇ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨਰੋਏ ਹੋ ਗਏ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਨਿਰਾਲੇ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਬਣ ਗਏ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੋਭਾ, ਸਤਿਕਾਰ, ਸਿਖਿਆ, ਸਤਿਆ, ਸਬਰ ਸਿਦਕ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸੋਮਾ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ, ਫੌਜਾਂ ਵਾਲੇ, ਧਰਮ ਰੱਖਿਅਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ, ਰਾਜ ਯੋਗੀ, ਕਰਮਯੋਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੇ ਲਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ‘ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ’ ਨੂੰ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ’ ਸਜਾਇਆ।

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਚੋਲਾ ॥

ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ੪੦ ਸਿੰਘ ਭੁਖੇ, ਪਿਆਸੇ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਜੇ। ਤਕਰੀਬਨ ੧੦ ਲੱਖ ਫੌਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਬੁਧੀ ਚੰਦ ਦੀ ਕੱਚੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ੫, ੫ ਦੇ ਜਥੇ ਬਾਹਰ ਲੜਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਜੰਗ ੭੨ ਘੰਟੇ ਚੱਲੀ। ਏਥੇ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ੨ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ (ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ) ਤੇ ੩੪ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਅੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ (ਭਾ: ਦੈਆ ਸਿੰਘ, ਭਾ: ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ੩ ਹੋਰ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਪਿਆ। ਕੇਵਲ ਭਾ: ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਅਖੀਰ ਤਕ ਲੜਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਭਾ: ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਸੀ। ਤੁਰਕ ਫੌਜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਕੱਟ ਕੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਗਾਵਤ ਦਬਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਸਕਾਰ ਕਰੇ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੁਆਲੇ ਫੌਜ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਫੌਜੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਹਿਮ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਖੜ੍ਹਦ ਪਿੰਡ ਦੀ ੧੬ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਬੱਚੀ ਬੀਬੀ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਪਾਸੋਂ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਤਾ ਨੇ ਪੁਛਿਆ, “ਬਾਹਰ ਹਨੇਰਾ ਘੁਪ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਪੈਰ ਪੈਰ ਤੇ ਖੜੇ ਹਨ। ਤੂੰ ਉਥੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਂ?” ਬੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਫੌਜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੀ ਤੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਾਂਗੀ। ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਲੜਾਈ ਭੀ ਕਰਾਂਗੀ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੀ”। ਮਾਤਾ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਘੁਟ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਸਮਝਾਈ।

ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਈ ਤੇ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਚਲ ਪਈ। ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੈਦਾਨ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਸੀ, ਹਾਥੀਆ ਦੀ ਚੰਘਾੜ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸੁੱਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਮਾਰੇ ਵਢੇ ਦੇ ਲਲਕਾਰੇ ਵਜਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਨੇਰਾ ਘੁਪ ਸੀ। ਫੌਜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦੀ ਬਚਾਓਂਦੀ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਖਿਲਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਨੇ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਤੇ ਕੜਾ, ਸਿਰ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਅਤੇ ਤੇੜ ਕਛਿਹਰਾ ਟੋਹ, ਟੋਹ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ (ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ) ਕੋਈ ੩੦ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕਠਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਕੁਛ ਲਕੜੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਲਣ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਚਿਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਮਿਰਤਕ ਸਰੀਰ ਰਖੇ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਆਪ ਪਾਸ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲਗੀ। ਫੌਜੀ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬੇਫਿਕਰ ਸੁਤੇ ਪਏ ਸੀ। ਅਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਉਠ ਦੌੜੇ। ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਜਉਂਦੇ ਜੀ ਚੁਕ ਕੇ ਬਲਦੀ ਚਿਤਾ ਵਿਚ ਸੁਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਫੌਜ ਹਟਾ ਲਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਜੋ ਬਚ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁਲਕੀਆਂ ਪਰੀਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਰਾਮਾ ਤੇ ਤਰਲੋਕਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਬੀਬੀ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਦੀ ਇਹ ਵੀਰਗਤੀ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦੀ ਖਬਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ) ਮਿਲੀ।

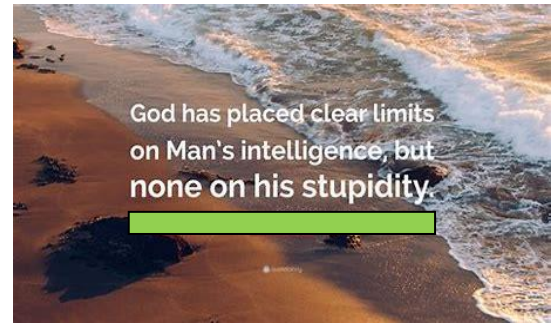

ਚਮਕੌਰ ਜੰਗ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸ਼ਹੀਦ

Recognising the flow of Gur Prasad to the soul...

From the eighty four lakh species, humans are blessed with acute and shrewd intelligence. Man is the sovereign among all living forms, however with his cleverness, intelligence and calculating mind, he distances himself from the 'Divine Mother, Parmeshar', and forgets the omnipresent grace 'Gur Prasad', thus losing his connection with the divine. In this state he commits sins of the five vices and suffers the consequences. The rest of the species live simply according to the Hukam and Will of Parmeshar, that is why their development is entirely dependent on the natural Gur Prasad. Guru Sahiban give this advice to human 'cleverness' in Sri Guru Granth Sahib ji:

Ang 51 ਛੇਡਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਸਾਚਿ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ Give up all your clever mental tricks, and lovingly attune yourself to the True Word of the Shabad.

Ang 281 ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਸੁਰਿ ਜਨਹੁ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ Give up your cleverness, good people - remember the Lord God, your King!

Ang 288 ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਤੂੰ ਲੇਹਿ ਇਆਨੇ ॥ Take the Guru's advice, you ignorant fool; ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਬਹੁ ਡੂਬੇ ਸਿਆਨੇ ॥ without devotion, many clever ones have drowned.

Ang 646 ਏਹੜ ਤੇਹੜ ਛਡਿ ਤੂ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥ Renounce your petty arguments, and realize the Word of the Guru's Shabad. ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਢਹਿ ਪਉ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ॥ Bow in humble respect before the True Guru; He is the Knower who knows everything.

Ang 440 ਮਨ ਸਿਆਣਪ ਛੇਡੀਐ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲੇ ॥ Renounce your cleverness, O my mind, and reflect upon the Word of the Guru's Shabad.

Our Divine Mother, Father has the wisdom to know that his created human will, with his cleverness, calculating intelligence, and greed for Maya, likely forget his provider, Parmeshar. Hence from the very beginning of times Waheguru did a favour to his 'prodigal children' by sending spiritual teachers to him: ਗੁਰੂ, ਪੈਗੰਬਰ, ਪੀਰ, ਫਕੀਰ, ਸਾਧ, ਸੰਤ, ਮਾਹਾਂ ਪੁਰਖ, ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ - according to the needs of those times, so as to help and make His human realise his mistake and take shelter under the canopy of the Divine Knowledge. These verses from the SGGS Gurbani explain this beautifully:

Ang 929 ਸਾਧ ਪਠਾਏ ਆਪਿ ਹਰਿ ਹਮ ਤੁਮ ਤੇ ਨਾਹੀ ਦੂਰਿ ॥ The Lord Himself sent His Holy Saints, to tell us that He is not far away.

Ang 1005 ਸਾਧ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥ The Holy Saint is the very embodiment of the Lord's form. ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥ He Himself saves us from the great fire.

From the above verses it is clear that Pameshar, Karta Purakh created Maya with the

Word or Shabad and put his divine light into each creation, as the life force. Waheguru created all our needs for shelter, comfort, food and well being, this is actually the divine blessings 'Gur Prasad'. This is what it says in Gurbani verse:

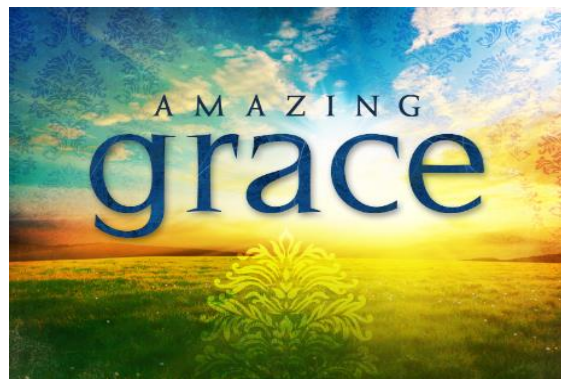
Ang 713 ਸਦ ਬਖਸਿੰਦੁ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਸਭਨਾ ਦੇਇ ਅਧਾਰੀ ॥ You are always forgiving, and always merciful; You give support to all.

Gurbani is Satgur Prasad, hence divine blessings, from the creative Karta Purakh, to give us divine knowledge (gyan). There is excessive love 'prem' in the abode of our Divine Mother for her creation, this is why in Gurbani Akaal Purakh is called with such words as beloved ਪ੍ਰੀਤਮ, ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਰਖ । This is taught in these Gurbani verses:

Ang 542 ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਮੋਹਨਾ ਘਟ ਸੋਹਨਾ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਰਾਮ ॥ He is dear to me; He fascinates my mind; He is the ornament of my heart, the support of the breath of life.

Ang 740 ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ॥ You are my Beloved, the Support of my breath of life. ਤੁਮ ਹੀ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਮਨੁ ਬਿਗਸਾਰੇ ॥ Beholding You, gazing upon You, my mind blossoms forth.

The Divine blessings Love and embodiment of divine relationship is Prasad, Gurprasad, blessings and Grace. The mother of a child has enormous love for her baby 'child'; she cannot stay in separation from her child even for a short time. Her love is a force of divine blessings from Akaal Purakh, and she longs to show her love for her child and is ever his well wisher, even when the child makes mistakes and forgets her. She forgets the mistakes and pardons him and cannot wait to embrace him.

In a similar way our Divine Mother, Parmeshar loves Her creation and feels sad because of the separation and forgetfulness of His children, due to their attachments to the love of the materialistic Maya illusion. They forget the Creator, but Akaal Purakh has his life line or light 'Jot' in each creation.

This Divine Love is omnipresent, flowing forever and it is inexhaustible; it does not depart, and is not found in Maya. By this Gur Prasad, blessing (Mehar) and the love attraction, the forgetful Gurmukhs are called back by the Divine Mother, like the human mother does to her child. Gurbani verses elaborate this further for our understanding of the above:

Ang 1101 ਹਰਿ ਜੀ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ॥ The Dear Lord is my mother, the Dear Lord is my father; the Dear Lord cherishes and nurtures me.

ਹਰਿ ਜੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰ ਕਰੇ ਹਮ ਹਰਿ ਕੇ ਬਾਲਕ ॥ The Dear Lord takes care of me; I am the child of the Lord.

ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਖਿਲਾਇਦਾ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਆਲਕ ॥ Slowly, steadily, He feeds me; He never fails.

ਅਉਗਣੁ ਕੇ ਨ ਚਿਤਾਰਦਾ ਗਲ ਸੇਤੀ ਲਾਇਕ ॥ He does not remind me of my faults; He hugs me close in His embrace.

Now let us ask and consider the question why human beings need the blessings of Gur Prasad? Beside humans, the rest of the eighty four lakh species in creation live their lives according to Hukam and stay in-tune with the flow of natural blessings and Gur Prasad. But the lopsided intelligence of humans often leads to questioning about Parmeshar as it struggles to acknowledge the omnipresence of Gur Prasad. So they may end up as atheists - in this state of being the flow of the ever present Gur Prasad, and divine blessings, beomes temporarily inactive. This happens due to the lack of inner communication between the thought process and the flow of Gur Prasad to the soul. When this flow (due to the non-acknowledgement of the Gur Prasad) is not recognised, then they stay separated and fail to gain spiritual communion. This is possibly due to their ignorance, or refusal to accept the presence of Gur Prasad.

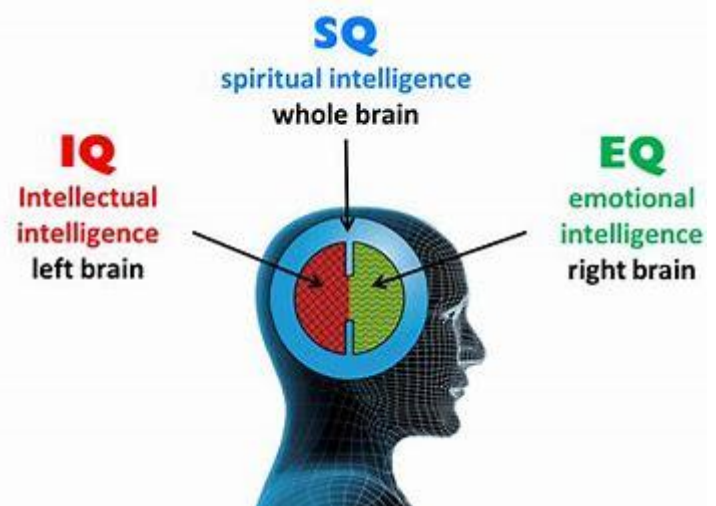
Gurbani verses explain this point further in this way:

Ang 725 ਜੇ ਦਿਲਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਸੇਈ ॥ She who meets her Beloved in her heart, remains united with Him; this is truly called union.

Ang 791 ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਜੇ ਹੋਇ ॥ By uniting, the united one is not united; he unites, only if he is united..

ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਜੇ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਸੇਇ ॥

..but if he unites deep within his soul, then he is said to be united.

In this article, these are the three foremost reasons for the disconnection of humans to stay in tune with the Gur Prasad:

1. Forgetting the presence and devotion towards Parmatma and become separated from the spiritual flow from Him to us.
2. Refuse to acknowledge the Divine blessings 'Gur Prasad, or stay separated, and neglect to recognise the lack of devotion.
3. With misguided 'cleverness' and intelligence lose harmony and become out of tune with the Divine inner flow, the divine Hukam.

Gurbani says:

Ang 135 ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥ Forgetting the Transcendent Lord, all sorts of illnesses are contracted.

ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥ Those who turn their backs on the Lord shall be separated from Him and consigned to reincarnation, over and over again.

In Gurbani verses, these are further lessons to learn for those humans who forget and pay no heed to Parmeshar:

Ang 343 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਉਪਜੈ ਬਿਸ਼ਾਸ ॥ In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, faith wells up.

ਬਾਹਰਿ ਭੀਤਰਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ Outwardly, and deep within, God's Light is always radiant.

Ang 401 ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਬਿਸਾਸੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਜੀਵਤ ਮਰਤ ਸੰਗਾਰੀ ॥ In the Sat Sangat, the True Congregation, this faith is established, that the Lord is with us, in life and in death.

Ang 694 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾ ਭਾਉ ਨਹੀ ਉਪਜੈ ਭਾਵ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ॥ Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, love for the Lord does not well up; without this love, Your devotional worship cannot be performed.

Ang 981 ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਤ ਦਿੜਤਾ ਆਵੈ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ But when he joins the Sat Sangat, the True Congregation, he is confirmed in his faith, and he is saved by the Name of the Lord.

Ang 521 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਨ ਰਾਮ ਸਿਉ ਭੇਟਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ॥ O Nanak, they enshrine love for the Lord, meeting the Saadh Sangat, the Company of the Holy.

We must read with understanding the meaning of the above Gurbani verses, and live life accordingly, then we become worthy of Gur Prasad and make our life worthy of blessings. We can achieve the following blissful state:

Ang 615 ਦਇਆਲੁ ਹੋਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਿਆਇਆ ॥ When the Supreme Lord God and Master becomes merciful, we meditate on the Perfect True Guru.

Ang 866 ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ॥ I have renounced everything, and grasped the Sanctuary of God.

ਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਵਡ ਭਾਗਿ ॥ By great good fortune, the Guru has become pleased and satisfied with me.

Guru Sahib has shown us one very achievable way of attaining Gur Prasad, as stated in this Gurbani verse:

Ang 12 ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥ Join the Saadh Sangat, the Company of the Holy; vibrate and meditate on the Jewel of the Naam.

*Where there is Gur Prasad there is Parmeshar
Where there is Parmeshar there is Gur Prasad*

Waheguru Mehar Karan!

We will look at Raag Gauri Deepaki, the Raag of Comfort and Encouragement. A key aspect of Gurbani is about the human psyche, positive and negative. These positive and negative emotions affect our Maan (Mind) and Atma (Soul). The Guru's Shabad is a dialogue between your mind and soul. The aim is to balance the psyche making the mind and soul work together and not to live in conflict. Both sides (Mind and Soul) need to be understood and are equally important. Through the Guru's Shabad we can stay in balance to ease the inner turmoil, to understand ourselves on a deeper level, to enable us to become one with the creator. When we tune into this energy the sound current of the cosmos can resonate within.

When we can listen within and are in tune with our emotions, we can easily shift the state we are in and become more balanced, seeing things from a different perspective, giving us positive energy, insight and change. It all starts with self-reflection and diagnosis. By identifying which emotional state we are in, we can shift our mood completely, which in turn changes our state of mind. Most of the time there are many different emotions all happening at the same time and it can be confusing and overwhelming as well as hard to identify the state of mind we are in. We need to identify what emotions and why these emotions are coming up as well as which drivers and senses are in play. Guru ji has given you the power in your hands to shift your mindset at any time, to align to your true balanced self, giving you strength, courage and transformation. The sound energy and vibration of the Raag and Shabad will help create a shift in your psyche as well as the energy all around you.

Raag Gauri creates an encouraging mood that enables the listener to strive harder when working towards a goal. It motivates the listener helping them achieve the desired objective with the energy of motivation. One of the beautiful aspects to this Raag is that although the listener is motivated, the atmosphere of this Raag does so without increasing one's ego, preventing self-importance and arrogance.

Historically several forms of Raag Gauri exist. Those found in the SGGS include Raag Gauri Deepaki, Dakhnee, Bairagan, Chaetee, Mala, Bhi Sorath Bhi, Malwa, Poorbi, Poorbi Deepki, Gauri Guaraeree. Note spelling variations are common.

Raags created in Raag Gauri have been composed by Sri Guru Nanak Sahib ji, Sri Guru Amar Das ji, Sri Guru Ram Das ji, Sri Guru Arjan Sahib ji and Sri Guru Tegh Bahadur ji.

In the SGGS there is only one Raag Gauri Deepki shabad in Sohila (composed by Sri Guru Nanak Sahib ji) which is in a warm comforting style like a bedtime lullaby (lorri). Although the energy of this Raag is soothing, creating a feeling of security, it also provides the listener with experience, knowledge and guidance. This can be very insightful after the highs and lows of the day.

The experience, knowledge and guidance help the listener realise that to gain the truth you must first realise that you are in darkness. This enlightens the listener by giving them a feeling of certainty, fearlessness and a new hope for the future.

SGGS Ang 12

ਸੋਹਿਲਾ ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਦੀਪਕੀ ਮਹਲਾ ੧

Sohilaa ~ The Song Of Praise. Raag Gauree Deepakee, First Mehl:
ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

One Universal Creator God. By The Grace Of The True Guru:
ਜੈ ਘਰਿ ਕੀਰਤਿ ਆਖੀਐ ਕਰਤੇ ਕਾ ਹੋਇ ਬੀਚਾਰੇ ॥

In that house where the Praises of the Creator are chanted and contemplated –
ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਿਵਰਿਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ॥੧॥
in that house, sing Songs of Praise; meditate and remember the Creator Lord.

//1//

ਤੁਮ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਨਿਰਭਉ ਕਾ ਸੋਹਿਲਾ ॥

Sing the Songs of Praise of my Fearless Lord.

ਹਉ ਵਾਰੀ ਜਿਤੁ ਸੋਹਿਲੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

I am a sacrifice to that Song of Praise which brings eternal peace. //1//Pause//
ਨਿਤ ਨਿਤ ਜੀਅੜੇ ਸਮਾਲੀਅਨਿ ਦੇਖੈਗਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥

Day after day, He cares for His beings; the Great Giver watches over all.

ਤੇਰੇ ਦਾਨੈ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਤਿਸੁ ਦਾਤੇ ਕਵਣੁ ਸੁਮਾਰੁ ॥੨॥

Your Gifts cannot be appraised; how can anyone compare to the Giver? //2//

ਸੰਬਤਿ ਸਾਹਾ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਪਾਵਹੁ ਤੇਲੁ ॥

The day of my wedding is pre-ordained. Come, pour the oil over the threshold.

ਦੇਹੁ ਸਜਣ ਅਸੀਸੜੀਆ ਜਿਉ ਹੋਵੈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥੩॥

My friends, give me your blessings, that I may merge with my Lord and Master.

//3//

ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹੇ ਪਾਹੁਚਾ ਸਦੜੇ ਨਿਤ ਪਵੰਨਿ ॥

Unto each and every home, into each and every heart, this summons is sent out;
the call comes each and every day.

ਸਦਣਹਾਰਾ ਸਿਮਰੀਐ ਨਾਨਕ ਸੇ ਦਿਹ ਆਵੰਨਿ ॥੪॥੧॥

Remember the One who summons us; O Nanak, that day is drawing near! //4//1//

As well as Raag Gauri Deepaki, Kirtan Sohila also contains the following Raags: Raag Asa, Raag Dhanasari and Raag Gauri Poorabi.

Here is an exercise you can try:

1. Search for Kirtan Sohila in Raag Gauri Deepaki on Sikhnet website/app or on YouTube.
2. Simply listen (suniah), relax and surrender to the music; imagine that you are floating in an open space.
3. Listen to the words of the Shabad and try to understand their meaning.
4. Dive into the flow of the music and the instruments; focusing on what emotions they provoke in you.
5. Focus on the emotions you feel to be present in the composition or any other feelings (mentally, emotionally and physically) that surface.
6. While listening to the Shabad concentrate on the words and Raag Gauri Deepaki energy and find how the mood is reflected in your own life.
7. Lastly sing (gaviah) the Shabad and feel the energy.

When carrying out the above activity, you can either repeat each step by listening to the Shabad on repeat or listen to the Shabad every day, completing a step each time. You may wish to keep a journal of your thoughts, feelings, awareness and any revelations uncovered each time you listen. To listen (suniah) to your inner voice you need to be in a relaxed state to be able to go to a deeper level. You may find you have been subconsciously suppressing certain thoughts and feelings (mentally, emotionally and physically) and they only just surface after listening to a particular Raag. This is where the healing happens. The sound energy and vibration of the Raag and Shabad will help create a shift in your psyche instantly or gradually, as well as the energy all around you. If you are unable to listen or read Kirtan Sohila and need some encouragement and comfort, remember a time in your life that you felt those feelings. You can then sing Waheguru simran using those feelings to help create the mood of Raag Gauri Deepaki.

Not only do the words of a Shabad bring a new awareness, singing in the correct Raag (mood) can bring a complete shift which can carry on for days and even weeks. You can submerge yourselves in this energy at any time in your life. When we can truly tap into our gaviah (singing) and suniah (listening) only then can the real healing take place.

Next month we look at Raag Dhanasri, the Raag of contentment, carefreeness and optimism.

Sunday, 3rd December 2023

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha - Hounslow

“ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਸਗਲੇ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਵਡਿਆਈ”

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ।।

Guru Nanak Dev Ji's Prakash Utsav

Guru Piaree Sadh Sangat ji

You may already know that Gurbani Santheya classes are held at the Gurdwara Sahib (5pm-6pm, Monday and Tuesday for adults and Wednesday for children).

The path learnt during these classes will conclude with the Bhog on Sunday 3rd December 2023 from 10am-12pm. The members of the Sangat who are about to complete the Sehaj Paath at home can provide their names to the Gurdwara office (or Bhai Karnail Singh Ji) so that they may be enlisted with other participants.

We tribute the programme towards Guru Nanak Dev Maharaj Ji's GURPURAB. You are requested at this special time to take part in Guru Ji's blessings.

Further information can be obtained from the Gurdwara Office or Bhai Karnail Singh Ji.

Yours sincerely

All Gurdwara Sevadars and Bhai Karnail Singh Ji, Head Granthi.

In Sri Guru Granth Sahib ji the Vaar has been used in praise of Parmatma and aspects of human devotion. This third Vaar in the SGGS, starts on Ang 300, has Pauris of Guru Ram Das ji. This month we read the teachings and key messages of the Pauris 8 - 12.

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ 4 ਵਾਰ ਦਾ ਭਾਵ, ਪਉੜੀ-ਵਾਰ:

8. ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜੇ ਕਾਮਾਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਇੱਕ-ਰੂਪ ਹਨ। ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈਣ ਦੇ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਅਖਵਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਭਰਿਸ਼ਟਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

The person on whom Prammatma has mercy connects with Him, because (Prammatma) he has controlled the five vices. Those who relish in their own ego instead of taking refuge in the Pamatma, have distanced themselves and they suffer in shame.

9. ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤਾਂ 'ਸਤਿ ਸਰੂਪ' ਹੈ, ਇਸ ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ 'ਸਤਿ ਸਰੂਪ' ਹੀ ਬਣ ਜਾਈਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਰ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰ ਕੇ 'ਕਚੁ ਪਿਚੁ' ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਾਜ਼ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਹੀ ਝਖਾਂ ਮਰਦੇ ਹਨ।

The Bani of Satguru is a form of Satguru; by taking support of this Bani through Simran, one can in effect take on that form too. But those who mislead by speaking apparently truthful words that do not reflect their false inner thoughts, do so only for their love and pursuit of Maya which eventually destroys them.

10. ਤੇ, ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਮਾਇਆ ਆਦਿਕ ਵਿਚ ਚਿੱਤ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕੂੜ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਇਆਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਮੂਰਖ ਖੁਆਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

And, those who forget Prabhu and steep their minds in Maya-related pursuits, are traders in untruths. They have no social standing and such idiots are disgraced individuals.

11. ਬੜੇ ਵਿਰਲੇ ਹਨ ਉਹ ਜੋ ਇਕ-ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਭੀ ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਖਾਣ ਪੀਣ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਚਸਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਹੜੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਿਛੋਂ ਰੱਜ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜੇਹੇ ਖੋਟੇ ਬੰਦੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਿੱਛੜੇ ਪਏ ਹਨ।

Rare are those who single-mindedly engage in Naam Simran; with their support others too find the path to salvation. But those who are fond of only eating, drinking and their attire, are full of sweet words on the surface, but others' backs, engage in slander. Prabhu has disowned them.

12. ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਤ-ਜਨ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸੋਭਾ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਮੂਰਖ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵੈਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਨਿਰਵੈਰ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਹੰਕਾਰ ਤੇ ਈਰਖਾ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜਦੇ ਹਨ। ਅਜੇਹੇ ਬੰਦੇ ਮੁੱਢੋਂ ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਰੁੱਖ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਟਾਹਣੇ ਆਪੇ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਗੁਰ-ਨਿੰਦਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੀ ਕੋਈ ਗੁਣ ਮੌਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

The saints who worship the Lord are adorned in the whole world. But the fools who experience bitterness with those without rancour, are never contented; they burn in the fire of pride and jealousy. These people are like a tree with cut roots, whose branches dry up on their own. There can be no virtue in such slanderers of the saintly.

ਲੋਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ੧੩/੧੪ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਲੋਹੜੀ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਕਰ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੌਂਗਲ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਖੇਡੇ ਦਾ ਪਰਤੀਕ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਤਿਉਹਾਰ ਵਜੋਂ ਮਨਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਡੀਕ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਮੁੰਡੇ “ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ” ਗਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿਨ ਖੇਤੀ ਤਿਉਹਾਰ ਵਜੋਂ ਭੀ ਪਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀ ਭਰੀ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਡੰਗ੍ਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਤੇ ਗੋਰੂ ਲਗਾਂਦੇ ਹਨ।

ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਸ ਦੀ ਖੀਰ ਤੇ ਸਾਗ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਓੜੀਆਂ ਮਿਠਾਈ ਅਤੇ ਮੀਟ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਭੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਪਰਵਾਰਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭੀ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਅਜ ਕਲ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਲੋੜੀ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੂੰਗਫਲੀ, ਰਿਓੜੀਆਂ, ਗੁੜ, ਦਾਣੇ, ਤਿੱਲ, ਚਿੱਕੀ, ਗੱਜੱਕ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਨਕਦ ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਭੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖੁਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਧੂਣੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧੂਣੀਆਂ ਜੁਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿੰਨੀ ਵਡੀ ਧੂਣੀ, ਉਨੀ ਚੰਗੀ ਲੋਹੜੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਸਜਣ ਮਿਤੱਰ, ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਤੇ ਗਾਂਦੇ ਤੇ ਗਿਧਾ, ਭੰਗੜਾ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਜੋ ਗੀਤ ਮੁੰਡੇ ਗਾਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਫੌਤ ਗਏ ਸਨ। ਚਾਚੇ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਛਡਾਇਆ ਤੇ ੨ ਚੰਗੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਜ ਭੀ ਦਿੱਤਾ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਮਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਰੋਬਿਨ ਹੁਡ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਦੁੱਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਜੰਤਾ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।

ੴ Waheguru Jee Ka Khalsa Waheguru Jee Ki Fateh ੴ

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha

Cancer Awareness Project

Understanding breast and prostate cancer

Open to everyone, residents, cancer patient, and their families or carers

Learn about cancer
Get information and help from
Macmillan Cancer Support
Meet new people

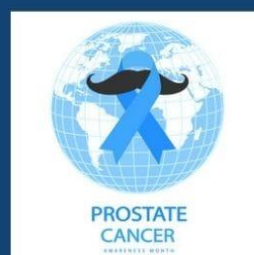
Location:

Gurdwara Si Guru Singh Sabha, Alice Way,
Hounslow TW3 3UA

Time: Stall/information 11:00-13:00

Breast & Prostate Awareness presentation: 13:15-14:30

Day: Sunday 21st January 2024

Email us for more information

hardeep@sgss.org ; spsa@sgss.org, or

Cancerawareness@ehcvs.org.uk

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha Hounslow
SURGERY

Physiotherapy & Occupational Therapy
Every Sunday 11:00am-1:00pm

Physiotherapy

- Pain management
- Muscle weakness
- Joint movements
- Strengthening Exercises
- Walking Aids assessment
- Back problems – support & advice

Occupational Therapy

- Support & advice
- Supporting children with disabilities
  - Parenting advice
  - Mental Health
  - Increasing independence in Washing, Dressing, Cooking post stroke/injury/surgery
  - Upper body movements & Hand functions

For further information & bookings, contact
Charan 07400 432 744
therapysewa@gmail.com

Youth Kirtan Darbaar

EVERY FRIDAY

6:30pm - 8:00pm

📍 Gurdwara Sri Guru Singh Sabha
Alice Way, Hounslow TW3 3UA

📷 @hounslowkirtandarbaar

Scan The QR Code &
Follow Our Instagram
For More Updates

*Chips & Beans Served For Langar
Please Attend With Family And Friends*

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha Hounslow
SURGERY

Immigration Advice Surgery
Every Tuesday 11:00am-1:00pm

UK Visas and
Immigration

For further information & bookings, contact
Gurdwara Office

Gurdwara Sri Guru Singh Sabha, Hounslow

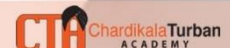
**Dastaar
Tying Classes**

**Every Sunday
12-2pm**

@

Sri Guru Singh Sabha Hounslow
Alice Way, Hounslow TW3 3UD

For info, contact:
Jasinder Singh 07771 580865 / Inderpal Singh 07595 931644

Email: info@turbanacademy.com
www.turbanacademy.com

Local Councillors' Surgery
Every 3rd Sunday, 10 - 11am

Cllr Afzaal Kiani

Cllr Samia Chaudhary

Cllr Farhaan Rehman

**London Borough
of Hounslow**

Hounslow Heath Ward

SIKH ASSISTED MARRIAGES

Participants must be registered on our matrimonial database to benefit from this service.

Application forms for this service are available from the Gurdwara or can be downloaded from www.sgss.org/matrimonial. The completed application form and a passport size photograph, with a non-refundable registration fee of £50 can be paid by Cheque or Bank transfer. Please use the reference 'Matrimonial/Surname'. **Card** payments can be made in person at the Gurdwara.

Cheque: Payable to account 'Sri Guru Singh Sabha Hounslow' and posted/delivered to The Matrimonial Service, Gurdwara Sri Guru Singh Sabha, Alice Way, Hounslow, TW3 3UD

Bank Transfer: Account Name 'Sri Guru Singh Sabha Hounslow',
Sort Code 20 96 55 and Account No. 00859095.

Enquiries: In person or by telephone **(020 8814 6701)**: Monday – Sunday **10:00am – 1:00pm**

Email: matrimonial@sgss.org

All information will be strictly confidential and sincere efforts will be made to introduce interested parties. The management of the Gurdwara will not be responsible morally, legally, or otherwise, for any alleged act of negligence, omission, or commission by either of the parties concerned, nor will it be liable to any legal action.

The current list of our matrimonial partners appears below.

M A L E S

Ref	Birth Date	Academic Qualification	Current Job	Height
3134	05-Jul-89	MSc Financial Maths	IT Contractor	5' 10"
3135	01-Jan-87	Business & Accounting	Business Accountant	5' 11"
3136	02-Dec-91	A Levels	Tech Support Engineer	6' 00"
3137	26-Apr-88	A Levels/ Training Gas Service Eng	Gas Service Engineer	5' 06"
3138	21-Sep-93	Business Degree	Commercial Lead	6' 04"
3139	23-May-95	MPharm	Pharmacist	5' 11"
3140	23-Mar-88	ACCA Chartered Accountant	Finance Project Manager	5' 09"
3141	18-Dec-81	BSc Computer Science	IT Business Analyst	5' 11"
3142	13-Mar-87	BSc Finance & Accounting	Financial Analyst	6' 00"
3143	18-Mar-90	Chartered Accountant	Accountant British Gas	5' 08"
3144	10-Jul-91	BSc Computing & Science	Immigration Officer	6' 00"
3145	05-Dec-93	BSc in Politics Philosophy and Economics	Pharmacy Manager/ Director	6' 02"

3146	18-Feb-00	MEng with Energy	Studying for Masters	6' 03"
3147	27-Jul-88	MBBS	Medical Doctor	6' 00"
3148	18-Sep-88	MBBS	Psychiatrist	5' 08"
3149	09-Mar-85	BA Accounting and Finance	Cost Reporting & MI	6' 03"
3150	08-May-93	MBBS, MSC, BSE	Doctor	6' 01"
3152	17-Jun-93	Sports & Exercise Science	Fraud and Payments Analyst	5' 03"
3153	12-Feb-89	BSC Information Systems	IT Business Relationship Manager	5' 10"
3154	16-Jun-90	BTEC Business ~Management	Accessibility Consultant	5' 05"
3155	19-Sep-95	Masters	Solicitor	5' 09"
3156	25-Apr-90	BSc Computer Science	Ass VP Application Support	5' 08"
3157	25-May-91	BA Business Management	Financial Accountant	5' 06"
3158	17-Dec-93	GNVQ	Accounts Manager	6' 01"
3159	17-Jul-92	LLB Law Hons	Head of Legal Compliance	5' 08"
3160	15-Oct-95	BA Accounting & Finance	Head Of Finance	6' 01"
3161	09-Jan-90	MSC Investment Management	Analyst in Asset Management Company	6' 01"
3162	04-Feb-88	LLB LPC	Associate Director Finance	6' 00"
3163	08-Aug-79	BSC Manufacturing Engineering & Transport Manager CPC	HGV Driver	5' 10"
3164	07-Oct-88	BSc M Pharma	Pharmacy Business Owner	6' 02"
3166	11-Dec-84	A-Levels	Company Director	5' 11"
3167	31-Oct-92	Economics Degree	Finance Business Partner	5' 08"
3168	29-Oct-97	BSc Computer Science	Self- Employed	6' 00"
3169	16-May-85	BA Hons	Data Analyst	5' 08"
3170	16-Apr-84	BA Graphic Design	Civil Servant	5' 10"
3171	27-Nov-87	BSC Maths with Economics	Senior Payment & Pensions Manager	6' 02"
3172	17-Feb-86	BSc Geographical Info Systems	Fleet Service Clerk	5' 11"
3173	04-Jan-92	MSc Economics	Technical Product Consultant	6' 00"
3174	25-Nov-93	BSc Computer Science	Senior Software Engineer	6' 03"
3175	16-Feb-93	BSC Civil Engineering	Senior Technical Coordinator	5' 06"
3176	09-Mar-92	GCSE	Business Owner	5' 11"
3177	15-Aug-89	GCSE	Business Owner	6' 04"

3178	18-Nov-81	Diploma Information Tech and Business	Healthcare Consultant	5' 08"
3179	14-Apr-84	BA Econ and CIMA	Financial Controller	5' 09"
3180	08-Apr-94	BA Geography	Law Enforcement	5' 05"
3181	15-Dec-94	BSc Hons Quantity Surveying	Senior Cost Manager	6' 00"
3182	30-Sep-89	BA Business Marketing	Digital Marketing	5' 11"
3183	01-Mar-97	MBChB	Medical Doctor	5' 10"
3185	09-Mar-91	Gas Engineer	Gas Engineer	5' 07"
3186	03-Dec-94	BA Econ & Politics MSC Real Estate	Corporate Investments	5' 11"
3187	02-Jan-80	BA Hospitality Management	Business Owner	6' 04"
3188	03-Jan-94	Masters in Pharmacy	Lead Pharmacist /PCN Manager	5' 09"
3189	28-Apr-93	BSc Hons Computer Science	Lead Front End Engineer	5' 09"
3190	08-Jan-92	BSc Economics ATT, CTA	Corporate Tax Advisor	6' 01"
3191	30-Jul-93	BA Hospitality and Management	Business Owner	5' 09"
3192	19-Apr-92	BSc (Hons) Economics	Private Equity Director - Merchant Banker	5' 10"
3193	10-Mar-92	MBChB MRCS	Hospital Doctor	5' 09"
3194	02-Jun-79	MBChB GP	GP	5' 10"
3195	31-Jul-92	MMBS ChB	Doctor	6' 01"
3196	30-Sep-93	BSC Business & Financial Management	Civil servant	5' 11"
3197	02-Apr-87	MPHARM	Pharmacist	6' 00"
3198	08-Jun-90	Business Admin	Data Analyst	6' 02"
3199	20-Jan-94	BE Electronic & Electronics	System Planning	6' 00"
3200	05-Feb-88	B Marketing AAT	Billing Co-ordinator	6' 00"
3201	09-Nov-91	BSc Economics Chartered Accountant	Economist	6' 02"
3202	08-Jun-88	IT Diploma - Cisco	IT Support	5' 08"
3203	26-May-91	BSc Business Studies	IT Consultant	6' 02"
3204	27-May-98	BSc Civil Engineering	Business Owner	5' 11"
3205	04-Nov-93	BA Graphic Design	Graphic Designer	5' 10"
3206	08-Apr-91	BSc Economics	Risk Consultant	6' 01"
3207	24-Jan-91	Degree Civil Engineering	Senior Quantity Surveyor	6' 00"
3208	25-Apr-85	MSC - Masters in Science in Technology	IT Team Leader	5' 08"

3209	11-Jul-82	BTEC Art & Design	Retail Manager	6' 03"
3210	29-Feb-92	BA Hons	Self employed director	5' 08"
3211	04-Jul-89	Comp Tia- A+Certification	Account Executive	5' 11"
3212	20-May-87	Degree Building Surveying	Senior Associate of FCA	5' 09"
3213	18-Jun-88	Building Surveying	Chartered Surveyor	5' 07"
3214	22-Nov-82	BSc Maths	Business Analysts	6' 01"
3215	08-Nov-88	BSc Accounting	Project Manager	5' 10"
3217	01-Jun-93	MPHARM, MSC	Life Coach/Consultant	6' 00"
3218	15-Feb-95	A Levels	Project Co-ordinator	6' 00"
3219	12-Dec-80	BDS	Dentist	5' 08"
3220	02-Sep-96	MSc Investment Management	Investment Analyst	5' 10"
3221	26-Nov-89	BA	Director, Finance Bank	6' 00"
3222	05-Nov-96	MSc Material Science	Engineer	5' 09"
3223	12-Jan-95	PhD Mchem	Senior Development Chemist	6' 01"
3224	26-Mar-95	BSc conomics	Financial Analyst	5' 07"
3225	05-Sep-90	BSc Financial Economics	Contractor	5' 11"
3226	26-Jun-81	BSc Computer Information Systems	Senior IT Consultant	5' 09"
3227	13-Sep-93	PhD Medical Statistics	Medical Statistician	5' 08"
3228	04-Jan-91	MBBS	Doctor	5' 08"
3229	21-Dec-92	BSc Economics	Portfolio Manager, Hedge Fund	6' 03"
3230	18-May-95	A Levels and Diploma	Commercial Gas Engineer	5' 09"
3231	02-Jun-86	MBBS MRCGP	Doctor GP	5' 10"
3232	28-Jun-86	BEng Hons Electronic Engineering	Software Company Owner	5' 06"
3233	22-Jun-85	PhD	Director at Pharmaceutical	5' 09"
3234	24-Oct-75	Fine Art Degree	Distribution Manager	5' 11"
3235	24-Aug-94	BDS	Dentist	6' 00"
3236	13-Apr-83	BA Hons Buiness Management & Finance	Engineering	5' 11"
3237	11-Dec-90	B.Sc Hons Computer Science	Software Engineer	6' 00"
3238	31-Aug-89	BDS MSc Dental Implant Surgeon	Dentist	6' 04"
3239	18-Aug-87	MSc Sustainability&Management	Senior Partner Sales Manager	6' 02"

F E M A L E S

<i>Ref</i>	<i>Birth Date</i>	<i>Academic Qualification</i>	<i>Current Job</i>	<i>Height</i>
9487	09-Sep-88	BSc Economics, GDL Law	Police Sergeant	5' 08"
9488	21-Feb-95	BA Finance and Accounting	Working in a bank	5' 04"
9489	24-May-94	MSc Biomedical Science with Medical Microbiology	NHS Laboratory	5' 06"
9491	27-Nov-92	AAT Level 4	Finance Officer	5' 00"
9492	07-Dec-88	Masters Pharmacy, DIP Clinical Pharmacy	Clinical Pharmacist	5' 04"
9493	15-Dec-95	B.Tech Chemical Engineering	Studying for Masters	5' 08"
9494	24-Apr-91	Masters	GLOBAL HEAD OF MARKETING	5' 03"
9495	10-Jun-95	BSC and MSC	Manufacturing Manager	5' 05"
9496	28-May-95	Law Degree	Pharmacy Manager	5' 11"
9497	03-Nov-79	BA (Hons) Law with Criminology	Project Manager	5' 03"
9498	31-Mar-89	MBBS, BSc (hons) MRCS	Doctor	5' 06"
9499	06-Nov-88	MSc	Physician in NHS	5' 03"
9500	04-Dec-81	MSc Physics	Research Scientist	5' 09"
9501	26-Jun-84	BSc Business Computing	Project Manager	5' 07"
9502	12-Oct-90	Masters in Pharmacy	Pharmacist	5' 05"
9503	16-May-94	BSC Psychology	Clinical Trainer	5' 02"
9504	07-Nov-95	B Hons Fashion Design	Finance Executive	5' 07"
9505	17-May-96	BSC Abnormal and Clinical Psychology	Mental Health Practitioner	5' 05"
9506	25-Nov-93	DDS Dentist	Dentist/Clinical Director	5' 08"
9507	13-Jul-91	BA Accounting and Finance ACCA	Management Accountant	5' 04"
9508	14-Sep-95	BSC Hons Psychology	Project Manager	5' 06"
9509	07-Jan-89	MBBS MSc MRCS	NHS Hospital Doctor	5' 08"
9510	25-Apr-00	BA Accounting & Management	Finance Assistant	5' 05"
9511	29-Aug-91	Degree in Psychology	HR Co-ordinator	5' 06"

9512	02-Nov-95	Masters in Dentistry	Dentist	5' 02"
9513	28-May-93	LLM	Solicitor- Ernest & Young	5' 06"
9514	13-May-91	MA Architecture	Urban Designer	5' 09"
9515	06-Jan-95	BA English Honours	Director Own Business	5' 00"
9516	09-Jul-82	BA Business Studies	Civil Service	5' 00"
9517	21-Feb-86	MA MSC PHD	Government Science Lab	5' 05"
9518	28-Sep-97	MSc Information System	IT Support Analyst	5' 04"
9519	27-Sep-97	BSc LLB	Lawyer	5' 04"
9520	21-Jul-93	BA (hons) MSC	Solicitor	5' 04"
9521	19-Oct-94	MA Finance and Accounting	Finance Administration	5' 08"
9523	09-Mar-98	BSc Accounting and Finance	Accountant	5' 08"
9524	08-Dec-84	BSc Pharmaceutical Chemistry	Scientist	5' 05"
9525	06-May-96	MBBS BSC	Doctor	5' 08"
9526	07-Sep-87	BA English Lit & History	Personal Assistant	5' 03"
9527	06-Sep-94	Business Management	Beauty	5' 03"
9528	08-Jan-97	BSc Computer Science	Senior Software Engineer	5' 06"
9529	21-Oct-82	IT BA	Admin Officer	5' 02"
9530	26-May-81	BSc (Hons) , ACA Chartered Accountant	CEO	5' 04"
9531	12-Jun-84	BSc (Hons) , ACCA Chartered Accountant	Senior Financial Analyst	5' 07"
9532	27-Oct-95	M Pharm	Hospital Pharmacist	5' 02"
9533	30-Nov-92	BA Business	HR Advisor	5' 07"
9534	28-Dec-94	PhD	Doctorate Mathematics	5' 06"
9535	17-Nov-93	MSc Law	Solicitor	5' 02"
9536	24-Jan-89	BTec Travel and Tourism	PA/ Civil Servant	5' 05"
9537	21-May-84	CIPD	HR Assistant	5' 06"
9538	12-Feb-87	BSc CIPFA	Accountant	5' 03"
9539	12-Nov-92	BA Literature & Creative writing	Higher Education	5' 03"
9540	17-Feb-88	BA Law	Marine Broker	5' 02"

9541	18-Feb-88	BA Politics and Int Relations	Teacher	5' 05"
9542	04-Jan-95	BA Law - Human Rights and Social Justice	Contracts Manager	5' 01"
9543	05-Jan-88	Optometry	Optometrist	5' 06"
9544	19-Jun-95	Medicine MD Clinical Attachment	Doctor	5' 05"
9545	17-Jul-95	BSc Optom	Optometrists	5' 04"
9546	17-Jun-90	BSc Mathematics	Product Strategist in Asset Management	5' 04"
9547	02-Aug-85	BA Economins and Finance ACA	Chartered Accountant	5' 05"
9548	16-Nov-91	BDS,MSc	Dental Professional	5' 02"
9549	02-Feb-89	BSc MSc (Economics)	Civil Service	5' 10"
9550	22-Jan-87	BSc Nutrition & Dip Pharmaceutical Science	Lead Pharmacy Technician NHS	5' 03"
9551	02-Oct-90	BA Business Management	Business Owner	5' 06"
9552	10-Sep-95	BA Hons	Counsellor	5' 03"
9553	09-Jul-88	Ph.D Physics	University Lecturer	5' 05"
9554	16-Jun-96	MBBS	Hospital Doctor	5' 07"
9555	16-Sep-93	MBCh(Hons) BMEDSc	Doctor	5' 05"
9556	20-Jun-87	MBA International Management	Amazon Web Service	5' 06"
9557	14-May-91	ACA Charted Accountant	Finance Business Partner	5' 05"
9558	16-Apr-81	Degree & Masters CIMA	Accountant	5' 06"
9559	10-Feb-94	BSc Economics	Investment Banking	5' 08"
9560	31-May-86	MSc Economics	Business Owner	5' 04"
9561	15-Oct-01	BA Hons	Tax Accountant	5' 07"

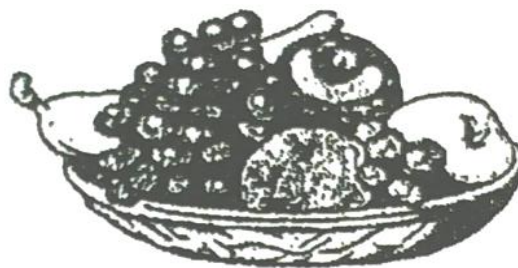

Waheguru Jee Ka Khalsa Waheguru Jee Ki Fateh

SINGH & CO VEG FRUIT LTD

Unit 89, Market Pavillion, 1 Sherrin Road,
New Spitalfield Market, Leyton, London E10 5SL
Tel: 020 8539 1166 - 020 8532 8231 - Fax: 020 8558 0470

GREEN STREET EXOTICS
10A CARLTON TERRACE
GREEN STREET
LONDON E7
TEL: 020 8503 4809